

Кухілава І.М.,
Державний торговельно-економічний університет,
Науковий керівник: Мельниченко Р.В.,
к.ю.н., адвокат, завідувач кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

ПРОБЛЕМИ ТРУДОВИХ ГАРАНТІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день, країна опинилась в жорстких умовах, здебільшого у сучасній економіці роль відіграє війна. Ведення бізнесу стало набагато тяжчим, ніж у довоєнний період. Всі підприємства мають надавати комфортні і безпечні робочі місця. На жаль, велика кількість компаній призупинила свою роботу на території України, через неможливість виконання вимог. Через нездатність функціонування підприємства, значна кількість робітників пішла у відпустку за власний рахунок, що призвело до втрати заробітної плати в цілому.

Наймаючи працівників під час воєнного стану, роботодавці за виникнення факту нещасного випадку мають понести відповідальність за життя, або здоров'я свого персоналу.

Для прикладу можна взяти ситуацію, коли під час повітряної тривоги, клієнтам не дозволяють залишатись на території підприємства, через те, що всі люди, які знаходяться на ній потрапляють під компетенцію організації, тим самим, випроваджуючи всіх, бізнес знімає з себе відповідальність за життя клієнтів. У ВРУ зареєстровано законопроект №7546, яким пропонується запровадити покарання для бізнесу за роботу під час повітряної тривоги у вигляді штрафу від 17 до 51 тисячі грн або виправних робіт на строк до 2 років, або обмеження/позбавлення волі до трьох років .[1]

Також значною проблемою є зменшення заробітних плат у компаніях, у зв'язку з зменшенням прибутку. Значна частина працівників постраждала від зменшення доходів на певних посадах, через складне економічне становище у країні, на яке безпосередньо вплинула війна.

Паралельно з зменшенням заробітної плати, в країні відбувається процес інфляції. Не враховуючи урізання виплат робітникам, і ще і на додачу вони отримують суму грошей, вартість якої становить менше, ніж вона була до війни.

Також військовий стан призвів до ускладнення організації всіх масових заходів, такі як концерти, фестивалі і т.д, через це їх стало набагато менше **(Відповідно до частини першої статті 19 Закону України "Про правовий режим воєнного стану" передбачається заборона проведення страйків, масових зібрань та акцій).**[2] Ці події приносили гарний прибуток, з якого платились податки у державу.

Отже, через необхідні міри безпеки, багато людей втратило заробіток, як і країна. На даний момент ми можемо спостерігати збідніння нації, яке

безпосередньо впливає на фінансове становище держави. Зниження податків для бізнесів призводить до зменшення доходів країни.

Велику частину свого заробітку, звичайні працівники також витрачають на волонтерські організації, які допомагають армії. Пожертвування у фонди відіграють значну роль у бойових діях. Завдяки внескам робітників війська мають краще забезпечення.

Також, персонал втратив право на відпочинок у певні дні, адже у період дії воєнного стану не застосовуються норми статей 71-73 Кодексу законів про працю України щодо заборони залучення працівників та компенсації за роботу у святкові і вихідні дні.[3]

Отже, головними проблемами гарантій працівників під час воєнного стану є :

- Гарантія безпеки на робочому місці. В значній кількості компаній відсутні укриття. Вирішенням цієї проблеми може бути відкриття альтернативних бомбосховищ неподалік від місцезнаходження працівників компаній. Наша держава таким чином вже частково вирішила це питання, згідно закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій. [4]

- Гарантія комфортних умов праці під час війни. Ця проблема актуальна здебільшого у прифронтових містах. Багато компаній перебазували свої офіси у безпечні місця, наприклад – підвали. Забезпечити комфортні умови праці в укриттях є досить тяжким.

- Гарантія достатньої для життя заробітної плати в умовах війни. У зв'язку з зменшенням заробітної плати і підняттям цін через війну, велика кількість працівників зіткнулася з проблемою не достатку коштів для комфортного існування. Цю проблему можна вирішити зменшивши податковий тиск на підприємства, для того, щоб вони мали більший дохід із якого будуть виплачувати зарплатню робітникам, власне, як і робить наша держава, відповідно до закону № 2115 від 03.03.2022, який дозволив не подавати звітність, не сплачувати податки/збори та не реєструвати податкові накладні/розрахунки коригування тим платникам, які внаслідок воєнних дій не мають такої змоги. [5]

- Гарантія забезпечення компенсації в разі виникнення факту нещасного випадку на підприємстві. Данна проблема є дуже важливою, адже загибель людини – найжахливіше, але, на жаль, під час війни це часто трапляється. Якщо компанія допустила смерть свого робітника, вона має понести кримінальну відповідальність і відшкодувати значну моральну компенсацію. Задля вирішення цього питання органи безпеки мають слідкувати за дотриманням усіх норм безпеки.

Список використаних джерел:

1. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо порушень законодавства у сфері цивільного захисту,

вчинених в умовах воєнного стану: від 11.07.2022 р. №7546. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39988>

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану: від 12.05.2022 р. №2259. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#n19>

3. Проект Закону про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо організації трудових відносин в умовах воєнного стану для посадових осіб місцевого самоврядування: від 15.03.2022 р. №2136. URL: <https://nads.gov.ua/onovleni-vidpovidi-na-zapytannia-shchodo-dii-okremykh-polozhen-zakonu-ukrainy-vid-15-bereznia-2022-r-2136-pro-orhanizatsiiu-trudovykh-vidnosyn-v-umovakh-voiennoho-stanu-dlia-posadovykh-osib-mistsevoho-samovriaduvannia>

4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій: від 22.05.2022 р. №7398. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39666>

5. Проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: від 14.03.2022 р. №7137. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39235>